

# HOLM SUNDHAUSSEN (1942.-2015.)

Zatekla nas je tužna vijest da je 28. veljače 2015. u 72. godini umro Holm Sundhaussen, jedan od najvećih svjetskih stručnjaka za Jugoistočnu Europu i član uredništva *Anala Hrvatskoga politološkog društva*. Bila nam je velika čast surađivati s uvijek susretljivim profesorom Sundhausseonom. Profesor je svojim britkim kritikama i dobromjernim savjetima uvelike doprinio radu našeg uredništva. Holm Sundhaussen je od 1988. godine pa sve do svojeg emeritiranja 2007. godine, bio profesor povijesti Jugoistočne Europe na Institutu za Istočnu Europu Slobodnoga sveučilišta Berlin, a od 1998. do 2009. godine kodirektor Centra za komparativnu povijest Europe koje su osnovali Slobodno sveučilište Berlin i Humboltovo sveučilište u Berlinu. Napisao je disertaciju o utjecaju Herderovih ideja na procese izgradnje nacije u Habsburškoj monarhiji (1973. u Münchenu). Habilitirao je 1981. na Sveučilištu Göttingen s radom u kojem je ukazao na položaj kvislinške NDH u gospodarskom sustavu izrabljivanja unutar zločinačkog nacionalsocijalističkog poretka u ondašnjoj Europi. U svojem znanstvenom radu profesor Sundhaussen je ostao posvećen političkoj i ekonomskoj povijesti Jugoistočne Europe. Bio je osobito zainteresiran za proces izgradnje nacije i države, kao i regionalizam te analizu zločina pota-

knutih konceptom etnički čistih država. Objavio je brojne knjige, od kojih izdvajamo: *Der Einfluss der Herderschen Ideen auf die Nationsbildung bei den Völkern der Habsburger Monarchie; Wirtschaftsgeschichte Kroatiens im nationalsozialistischen Großraum 1941-1945. Das Scheitern einer Ausbeutungsstrategie; Experiment Jugoslawien. Von der Staatsgründung bis zum Staatszerfall; Geschichte Serbiens. 19.-21. Jahrhundert; Jugoslawien u seine Nachfolgestaaten 1943-2011*. Zajedno sa suradnicima uređio je i niz zbornika među kojima se ističu: *Autoritäre Regime in Ostmittel- und Südosteuropa 1919-1944.; Nationalitätenkonflikte im 20. Jahrhundert. Ursachen von inter-ethnischer Gewalt im Vergleich; Definitionsmacht, Utopie, Vergeltung. "Ethnische Säuberungen" im östlichen Europa des 20. Jahrhunderts*. Smrt ga je zatekla dok je s kolegama radio na novom izdanju: *Lexikon zur Geschichte Südosteuropas*, impresivne knjige, u kojoj su sabrane najvažnije spoznaje o politici, ekonomiji i društvu jugoistočne Europe.

Svoj pristup povijesnim fenomenima profesor Sundhaussen izvodio je iz snage kritike koja je počivala na uvidu o razlici među znanstvenim historiografskim uvidima i nacionalističkim mitovima. Nije prihvaćao postmodernističko relativiziranje istine i brisanje razlike

među znanstvenom historiografijom i sjećanjem. Njegova prosvjetiteljska kritika je stoga često nailazila na nacionalističko odbijanje. Etnonacionalizam i teškoće u modernizaciji na Jugoistoku Europe nije tumačio kao neumitni usud povijesti ili kao puku projekciju zapadnjačkog orijentalizma, nego kao posljedicu realnih okolnosti i nesposobnosti vladajućih elita. Svoju poziciju Sundausen je predstavio u vrlo zapaženoj polemici s Mariom Todorovom u kojoj je uvjerljivo pokazao da Balkan nije samo zapadnjačka konstrukcija, nego realitet oblikovan povijesnim procesima. Sustavnom usporedbom s poviješću ostalih

dijelova Europe priključio je povijest Balkana povijesti Europe. Pokazao je da se politika ovog dijela kontinenta može bolje razumjeti u cjelokupnom europskom kontekstu, ako se analizira interdisciplinarno, pomoću jasnih pojmova. Zbog toga je ovaj njemački profesor nedvojbeno bio jedan od najvećih istraživača Jugoistočne Europe i jedan od najvećih suvremenih europskih povjesničara. Žao nam je što nas je napustio. Neka je vječna slava i hvala profesoru Holmu Sundhaussenu.

*Tihomir Cipek*